

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Основни Права](#) > [Стопанска Дейност И Права На Човека](#) > Denmark

Стопанска дейност и права на човека

Съдържание,
предоставено от
Дания

Дания

1. С какъв вид правна защита разполагам във Вашата държава, ако стана жертва на нарушение на правата на човека, свързано със стопанска дейност? Тази защита включва ли обезщетение?

Правната защита срещу нарушения на правата на човека е закрепена в Европейската конвенция за правата на човека, Хартата на основните права на Европейския съюз и Конституционния закон на Кралство Дания (*Danmarks Riges Grundlov*). Не се прави разграничение между нарушения на правата на човека, свързани със стопанска и с нестопанска дейност.

Европейската конвенция за правата на човека

Европейската конвенция за правата на човека е транспонирана в датското законодателство със Закон № 285 от 29 април 1992 г. Съгласно датската съдебна практика публичните органи могат да бъдат задължени да изплатят обезщетение за всяко нарушение на Европейската конвенция за правата на човека, довело до финансови и нефинансови вреди. В съответствие с датската съдебна практика тази отговорност е обективна, като се прилагат и общите принципи на датското законодателство в областта на обезщетенията.

Хартата на основните права на Европейския съюз

При прилагането на правото на Съюза всички датски органи трябва да спазват Хартата на основните права на Европейския съюз. Датските съдилища също така трябва да осигуряват необходимия достъп до правосъдие, така че да се гарантира ефективната защита на правата в области, обхванати от правото на Съюза. Това включва Хартата на основните права на Европейския съюз.

Конституционният закон на Кралство Дания

Глави VII и VIII от Конституцията на Дания съдържат редица свободи и права на човека. Личните свободи включват защита на личната свобода (§ 71), дома и неприкосновеността на личния живот (§ 72), правото на собственост (§ 73), свободата на вероизповедание, както и правото на недискриминация (§ 67, § 68 и § 70). Политическите свободи са свързани със [свободата на словото] (§ 77), свободното сдружаване (§ 78) и свободата на събранията (§ 79). Конституцията също така включва право на безплатен и равен достъп до търговия (§ 74), правото на публична помощ (§ 75), както и правото на безплатно начално образование и свободен избор на училище (§ 76).

В § 73 от Конституцията е определено правното основание за правото на пълна компенсация при отчуждаване, която се изплаща във връзка с финансовата загуба, понесена в резултат на отчуждаване.

2. Имате ли специфични правила за тежки нарушения на правата на

човека? Тези правила важат ли за престъпления в областта на околната среда или тежка експлоатация на труда?

Няма специфични правила за тежки нарушения на правата на човека, извършени в национален или международен план. Принципът на пропорционалност обаче изпълнява определена роля при оценката на нарушенията на правата на човека, включително по отношение на тежестта на дадено нарушение. Правната защита срещу нарушения на правата на човека е закрепена в Европейската конвенция за правата на човека, Хартата на основните права на Европейския съюз и Конституционния закон на Кралство Дания.

3. Аз съм жертва на нарушение на правата на човека, произтичащо от дейности на европейска транснационална корпорация, което е било извършено извън Европейския съюз. Имам ли достъп до съдилищата във Вашата държава, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза? При какви условия мога да претендирам за нарушаване на моите права? Къде мога да намеря допълнителна информация?

По същество всички физически лица в Дания могат да заведат дело пред националните съдилища. Това важи както за граждани на ЕС, така и за граждани на държави извън ЕС. Допълнителна информация с насоки за завеждане на дело пред съдилищата е достъпна на адрес: <http://www.domstol.dk/>.

4. Могат ли омбудсманът, органите по въпросите на равенството или националните институции по правата на човека да подкрепят жертви на нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност, ако те са извършени от европейски транснационални корпорации извън Европейския съюз? Могат ли тези органи да разследват моя случай, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза? Има ли други публични служби (като например инспекторат по труда или по въпросите на околната среда) във Вашата държава, които могат да разследват моя случай? Къде мога да намеря информация относно моите права?

Националният институт за правата на човека в Дания — Датският институт за правата на човека (*Institut for Menneskerettigheder*), цели да насърчава и защитава правата на човека, включително, наред с другото, като съветва датския парламент (*Folketinget*), датското правителство, други публични органи и частни заинтересовани страни относно правата на човека и управлението на информацията относно правата на човека. Датският институт за правата на човека също така може да помага на жертви на дискриминация във връзка с обработката на техните жалби за дискриминация, като отчита надлежно правата на жертвите, сдруженията, организациите и други юридически лица.

Датският парламентарен омбудсман по същество разглежда единствено жалби срещу публичната администрация.

В Дания съществуват различни механизми за разглеждане на случаи, отнасящи се до нарушения на правата на човека, свързани със стопанска дейност, включително датските съдилища, трудовият съд (*arbejdsretten*), Националният съвет по трудови злоупотреки (*Arbejdsskadestyrelsen*), Съветът за равно третиране (*Ligebehandlingsnævnet*), Институцията за медиация и разглеждане на жалби във връзка с отговорното бизнес поведение (*Mægling- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd*) (MKI) и други. В рамките на пазара на труда понякога се провежда поверително помиряване между страни по случаи, които могат да са от значение за правата на човека.

5. Вашата държава задължава ли европейските транснационални корпорации да създават механизми за подаване на жалби или да предлагат услуги за медиация за нарушения, дължащи се на тяхната стопанска дейност? Тези задължения отнасят ли се и за нарушенията, извършени извън Европейския съюз? Кой отговаря за наблюдението на тези дейности във Вашата държава? Има ли публични доклади, които предоставят информация относно функционирането на системата?

Съгласно датското законодателство европейските транснационални корпорации не са длъжни да създават механизми за подаване на жалби или да предлагат услуги за медиация за нарушения, дължащи се на тяхната стопанска дейност.

Дания създаде със закон Институцията за медиация и разглеждане на жалби във връзка с отговорното бизнес поведение (МКІ), която работи за създаването на рамка за медиация, диалог и уреждане на спорове.

МКІ е националното звено за контакт на Дания за ОИСР и, наред с други неща, е натоварена с разглеждането на жалби относно евентуално безотговорно поведение от страна на датски дружества в Дания и чужбина, например при стопанските отношения на дружествата, както и с предлагане на услуги по медиация между увреденото лице и страната, срещу която е подадена жалбата. МКІ разглежда жалби и може да предложи услуги по медиация в случаи, свързани с нарушения на насоките на ОИСР за многонационалните предприятия, включително в случаи, свързани с правата на човека, с правата на работниците, с международните екологични стандарти и с корупция.

МКІ публикува годишни доклади за своята дейност, включително за разгледаните от нея жалби и всички процеси по медиация. При разглеждането на жалби МКІ също така може да изготвя публични становища, които например биха могли да включват критики към поведението на дадено дружество.

МКІ е независима институция с мандат за разследване на случаи по своя инициатива, която обаче не осъществява надзор над дейностите на датските дружества.

6. Имам ли специални права, ако съм уязвима жертва, която търси защита по съдебен ред за нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност на предприятията? Мога ли да получа достъп до правна помощ и при какви условия? Кои разходи ще бъдат покрити от правната помощ? Имам ли достъп до правна помощ при същите условия, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза?

Хората, станали жертва на нарушение на правата на човека, свързано със стопанска дейност, не разполагат с никакви по-специални права (вж. въпрос 1). В Дания съществуват два вида правна помощ, финансирана от държавата: безплатни производства [*fri proces*] и публична правна помощ [*offentlig retshjælp*]. Няма изискване съответното лице да е датски гражданин или гражданин на ЕС, за да получи правна помощ.

Безплатни производства

Ако искането за безплатно производство на ищеца бъде уважено, всички разноски на ищеца ще бъдат поети от държавата. От това следва, наред с другото, че едно от условията за безплатно производство е доходите на ищеца да не надхвърлят границата на доходите, определена в § 325, параграфи 3—5 от Закона за правораздаването (*retsplejeloven*), и ищецът да не разполага с осигурителна полица за правна помощ или с друга осигурителна полица, която покрива разноските по делото. Границите на доходите се

увеличават всяка година, вж. § 328, параграф 2 от Закона за правораздаването. Така през 2019 г. доходът на самотен ищец е трябвало да не надхвърля 329 000 DKK; що се отнася до ищци, които живеят като двойка, общият доход на двойката е трябвало да не надхвърля 418 000 DKK.

Наред с това друго съществено условие е ищецът да разполага с разумни основания за образуване на дело, вж. § 328, параграф 2 от Закона за правораздаването.

Независимо от това в § 327 от Закона за правораздаването се изброяват редица специални видове случаи, при които не се изисква ищецът да разполага с разумни основания за образуване на дело. В тези случаи молбата за безплатно производство трябва да се уважи, ако ищецът отговаря на финансовите условия, определени в § 325. Това обаче не означава непременно, че по случая ще бъде отсъдено в полза на ищеца, вж. § 327, параграф 4.

Публична правна помощ

Съществуват три стъпки във връзка с правната помощ; моля, вж. § 323 от Закона за правораздаването и Наредба (*bekendtgørelse*) № 1503 от 18 декември 2019 г. относно публичната правна помощ с адвокат. Всяко лице има право на базисна (и безплатна) устна консултация по правни въпроси от значение при воденето на спор, както и относно практическите и финансовите варианти при воденето на дело (стъпка 1).

Хората, които отговарят на финансовите условия за безплатно производство, също така имат право на известна безплатна правна помощ под формата на консултация и изготвяне на индивидуални писмени запитвания, включително молби за безплатни производства и др. (стъпка 2). В случай на спор, при който се счита, че има възможност за решаване на случая чрез помиряване с допълнително съдействие от адвокат, въпросното лице също така има право на известна безплатна правна помощ от адвокат (стъпка 3).

През 2019 г. таксата за правна помощ от адвокат в стъпка 2 беше 1040 DKK (с включен ДДС). Държавата заплаща 75 % от тази сума, а лицето, което иска правна помощ, заплаща останалата част. Таксата за правна помощ от адвокат в стъпка 3 е 2390 DKK (с включен ДДС). Държавата заплаща половината, а лицето, което иска правна помощ — другата половина. Държавата обаче заплаща пълната такса за правна помощ, свързана с молба за безплатно производство.

По същество обаче не може да се поиска субсидия от държавата за правна помощ в стъпки 2 и 3, ако от самото начало е ясно, че разходите за уреждане на случая ще надхвърлят сумите от съответно 1040 и 2390 DKK. Освен това субсидията с държавни средства за правна помощ в стъпки 2 и 3 включва само такси, които не са обхванати от осигурителна полица за правна помощ или друга осигурителна полица.

■ Последна актуализация: 28/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.